

מי שמספיע על סביבתו בדוגמה אישית - מרוויח את זכות הציבור!

אבל על יחיד לבדו - זה סכנה גדולה, כי אם יחקרו אותו לפי עומק הדין - אפילו בזכויות שלו עלולים למצוא צדדי חוב! לכן בדין הפרטי מרחמים על המלך ומקדימים אותו לפני שיתרבה חרון אף.

אמנם עדיין יש לדון לפי היסוד שטבע **הגאון רבי יצחק בלאור זצוק"ל** שסדר הכניסה לדין הוא לפי התור - כלומר מי שמקדים להתכונן, נידון מוקדם יותר. אם כן צריך להבין איך מקדימים את המלך - והלא הכל תלוי בזמן שבו הוא החל להתכונן?

וצ"ל שלא מתאים לתת למלך להמתין עם כולם בתוך התור - אלא דנים אותו או לפניהם, או לאחריהם, ולכן הקדימו לפני שיתרבה חרון האף.

ולמעשה כל מי שמתחזק - ומספיע על סביבתו בדוגמה אישית - הרי הוא מרוויח את זכות הציבור! וכך זוכה לחסדי ה' ומידת הרחמים.

כדב חסדא דאמר רב חסדא מלך וציבור מלך נכנס תחילה לדין שנאמר {מלכים א ח-נט} משפט עבדו ומשפט עמו מאי טעמא אי בעית אימא לאו אורח ארעא למיקם מלכא אבראי ואיבעית אימא מקמי דליפוש חרון אף. [ח:]

משמע בגמרא שעדיף להכנס לדין לפני כולם - כי העוונות של הציבור מרבים חרון אף.

והנה בגמרא ע"ז [ד: ט] משמע להיפך, שר' יוסף אומר לא להתפלל מוסף בר"ה בשלושת השעות הראשונות של היום ביחידות - שמא ייענש, אבל ברבים זכות הציבור תעמוד לו!

מסביר **מנן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל** שאמנם כשיש הרבה חטאים מתחזק החרון אף - אבל כשהנידון הוא על 'ציבור' הקב"ה נוהג ברחמים גדולים יותר!

כי כשה' מתבונן על הציבור - הוא מחפש את צד הטוב והזכות שלהם - וגם של כל יחיד שבהם!

כדאי להיכנס לסיכונים גדולים - עבור הכרת הטוב!

ועדיין צריך להבין - כלום כדאי הדבר? הרי ביטולה של הבאר, הביא על כלל ישראל את "מי מריבה" - על כל נוראותיה! ביטולם של ענני כבוד, הביא על כלל ישראל את הכנעני, פחד, רעדה - בכל זאת כדאי?

אלא ההסבר הוא שהביטולים הללו אינם לטובת אהרון ומרים - אלא טובתם של ישראל - כדי שלא יכשלו ח"ו בכפיות טובה!!! ללמדך, עד היכן חובת הכרת הטוב מגיעה - עם דגש, על המלה "הכרה" - כדאי להיכנס לסיכונים גדולים - ובלבד שלא תוקלש הכרת הטוב!

אילו היתה ממשיכה הבאר להנביע את מימיה, לאחר מיתת מרים - אילו היו העננים ממשיכים להופיע במלא יפעת כבודם לאחר מיתת אהרן - שמא לא היתה נתונה הכרתם, במלא עוזה, למזכר כלל ישראל!

על עיוות כזה, לא יתכן לעבור! כדאי הכל! אף מחוייב המציאות! ובלבד שלא תוקלש ההכרה.

דכתיב {במדבר כא-א} וישמע הכנעני מלך ערד - מה שמועה שמע? שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, וכסבור ניתנה רשות להלחם בישראל, והיינו דכתיב {במדבר כ-כט} ויראו כל העדה כי גוע אהרן, וא"ר אבהו אל תקרי ויראו אלא ויראו. [ג.]

בגמרא בתענית [ט.] אמר ר' יוסי בר"י שעם ישראל זכו בג' מתנות טובות בזכות שלשה פרנסים טובים - משה ואהרן ומרים. באר בזכות מרים, עמוד ענן בזכות אהרן, מן בזכות משה, כשמתה מרים נסתלק הבאר, וחזרה בזכות שניהן, מת אהרן נסתלקו ענני כבוד, חזרו שניהם בזכות משה, מת משה נסתלקו כולן.

יש להבין אם בסוף הכל המשך בזכות הרועים שנותרו - מדוע היה הפסקה - והבאר והענן לא המשיכו ברצף?

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א הביא את דברי המהרש"א שהמתנות האלו בטלו בשעת מיתת הרועים - כדי שלא יעלה על דעתן של ישראל, כי כל אלו באו להם בזכות עצמן.

מדוע משחררים את העבדים דווקא ביום הכיפורים?

ויש להוסיף את מה שכתב **המהר"ל** [דרך חיים על אבות א' ט"ו] וכן והוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות - כי אם לא כן יהיה זה כאלו מבזה את חברו, וכל זה ענף מן היראה שלא לבזות את האדם שנברא בצלם אלקי.

ומבואר שהסיבה שצריך לכבד את חברו - היא משום ה'צלם אלוקים', ואם כן כל מה שעומל ב'כבוד חברו' - הוא באמת עוסק בלהרבות 'כבוד שמים' בעולם!

ובאמת כל החיובים כלפי העבד עברי הם מחודשים - שהרי הוא מעצמו בא להשתעבד, ומוכן להתבזות ולעשות כל עבודה.

והתורה הקפידה יותר ממנו על כבודו - לא לעבוד בו עבודות בזויות, לפרנס את בניו של העבד, שהוא עצמו לא מחוייב מצד הדין לפרנסם [כתובות מט.]. ואם יש כרית אחת לתת לו.

כי הנושא הוא לשמור על ה'צלם אלוקים' - ולהרבות 'כבוד שמים' בעולם!

מכאן אמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא מר"ה עד יוה"כ לא היו עבדים נפטרים לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם אלא אוכלין ושותין ושמיחין ועטרותיהן בראשיהן כיון שהגיע יוה"כ תקעו ב"ד בשופר נפטרו עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן. [ח:]

יש להבין מהו הקשר בין שחרור עבדים ליום הכיפורים - ומדוע ביום הקדוש של עינוי נפש - תוקעים כדי לשמח אותם בחירות?

מסביר **הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל** שאדרבא היא היא הנותנת - ביום זה שצריך להרבות בזכויות, זה הזמן לרומם את רוחם של העבדים - ולתת להם דרור.

כידוע בשם **הגאון רבי ישראל סלנטר זצוק"ל** שהגשמיות של השני זה הרוחניות שלי [יענעמס גשמיות - איז מין רוחניות] ואם כן בדיוק זה הזמן לשמח את ולעזור לכל מי שניתן!